

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey study) โดยอิงกรอบแนวคิดตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ฉบับเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (2551) ตอนที่ 3 หมวดกระบวนการดูแลผู้ป่วย ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้านคือ 1) การเข้าถึงและเข้ารับบริการ 2) การประเมินผู้ป่วย 3) การวางแผน 4) การดูแลผู้ป่วย 5) การให้ข้อมูลและเสริมพลังแก่ผู้ป่วยและครอบครัว และ 6) การดูแลต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางคลินิกเกี่ยวกับการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โรงพยาบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างในวิเคราะห์สถานการณ์ทางคลินิกเกี่ยวกับการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังประกอบด้วย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง กลุ่มพยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ให้บริการผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังในโรงพยาบาลวังเหนือ แผนกผู้ป่วยนอกและแผนกผู้ป่วยใน จำนวน 25 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการ ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง และกลุ่มญาติของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง ที่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอกและแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลวังเหนือ จำนวนกลุ่มละ 16 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม 2554 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพฉบับเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (2551) ตอนที่ 3 หมวดกระบวนการดูแลผู้ป่วย เป็นเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยผ่านการตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของประเด็นคำถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปใช้จริงประกอบด้วย

1. เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังของแผนกผู้ป่วยนอก และแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลวังเหนือ

2. เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพผู้ให้บริการ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แนวคำถามสำหรับการเสวนากลุ่มสำหรับพยาบาลวิชาชีพ และแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพ

3. เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ญาติของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง

ผลการศึกษาพบว่าการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โรงพยาบาลวังเหนือมีดังนี้

1. การเข้าถึงและเข้ารับบริการ

จุดแข็ง คือ มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการเข้าใช้บริการในแผนกผู้ป่วยนอก ทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้ง่ายและสะดวก โดยพยาบาลให้การดูแลตามสภาพปัญหาของผู้ป่วย มีการเฝ้าระวังความเสี่ยง มีการนัดหมายและส่งต่อไปรับบริการตามความเหมาะสม

จุดอ่อน คือ การจัดบริการสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังไว้ร่วมกับโรคอื่น ๆ ทำให้การเข้าใช้บริการต้องใช้เวลาค่อนข้างนานและมีหลายขั้นตอน ไม่มีคลินิกบริการเฉพาะโรค สำหรับผู้ป่วยกลุ่มนี้ มีการมอบหมายภาระงานตามหน้าที่ โดยยังไม่มีระบบการมอบหมายงานแบบพยาบาลเจ้าของไข้ หรือเจ้าของโรค

2. การประเมินผู้ป่วย

จุดแข็ง คือ มีการประเมินผู้ป่วยทุกรายตั้งแต่แรกรับ ทุกครั้งผู้ป่วยมารับบริการ และมีการประเมินซ้ำ โดยพยาบาลประเมินผู้ป่วยตามมาตรฐานการปฏิบัติของหน่วยงาน

จุดอ่อน คือ ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติและเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังแบบเฉพาะโรค ทำให้ประเมินผู้ป่วยในลักษณะเฉพาะโรคได้ไม่ครอบคลุม และพยาบาลส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการประเมินผู้ป่วยกลุ่มนี้

3. การวางแผนการดูแล

จุดแข็ง คือ ใช้กระบวนการพยาบาลในการวางแผนการดูแลผู้ป่วย ตั้งแต่แรกรับ จนกระทั่งจำหน่าย มีการปรับแผนการดูแลเมื่อผู้ป่วยมีสถานะหรืออาการเปลี่ยนไป สื่อสารแผนการดูแลโดยการบันทึกการวางแผนการพยาบาลในเวชระเบียนและทางวาจาร่วมกัน แผนกผู้ป่วยในมีการใช้หลัก D-METHOD ในการวางแผนการจำหน่าย

จุดอ่อน คือ ยังไม่มีแผนการดูแลเฉพาะโรคสำหรับภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง และยังไม่
มีระบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง ยังไม่มีการนำหลักฐานเชิงประจักษ์
ผลการวิจัย หรือแนวปฏิบัติทางคลินิกมาใช้เป็นแนวทางในวางแผนการดูแลผู้ป่วย

4. การดูแลผู้ป่วย

จุดแข็ง คือ มีการปฏิบัติดูแลผู้ป่วยเป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงาน พยาบาล
วิชาชีพให้การดูแลตามปัญหาหรืออาการที่พบในผู้ป่วยแต่ละรายโดยใช้แผนการพยาบาล

จุดอ่อน คือ ยังไม่เคยมีรูปแบบการดูแลเฉพาะสำหรับภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง ไม่ได้มี
การจัดหาเครื่องมือสำหรับการจัดการอาการไว้ใช้ในหน่วยงาน เนื่องจากพยาบาลยังไม่มี
เชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้

5. การให้ข้อมูลและการเสริมพลังแก่ผู้ป่วยและครอบครัว

จุดแข็ง คือ พยาบาลให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับโรค และเชื่อ
ว่าคำแนะนำและความรู้มีประโยชน์ต่อผู้ป่วยและครอบครัว

จุดอ่อน คือ ยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางปฏิบัติเฉพาะสำหรับการให้ข้อมูลและการ
เสริมพลังแก่ผู้ป่วยและครอบครัว ยังไม่เคยมีการติดตามประเมินผลลัพธ์ด้านการเสริมพลัง และยังไม่
เคยจัดหาเครื่องมือประเมินดังกล่าวมาใช้ในหน่วยงาน

6. การดูแลต่อเนื่อง

จุดแข็ง คือ มีการให้ข้อมูลและคำแนะนำในปัญหาที่พบ มีการนัดหมายผู้ป่วยเพื่อมารับ
การรักษาต่อเนื่อง มีการส่งต่อไปรับบริการ ณ จุดบริการที่เหมาะสม มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล
เกี่ยวกับการดูแลรักษาผู้ป่วย

จุดอ่อน คือ ยังไม่มีระบบการติดตามหลังจำหน่าย ยังไม่มีการนัดติดตามต่อเนื่องด้วย
วิธีการอื่นที่นอกเหนือจากการนัดติดตามที่โรงพยาบาลตามแผนการรักษาของแพทย์ ยังไม่มีการ
ประสานการดูแลกับหน่วยบริการปฐมภูมิในกลุ่มผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง ดังนี้

1. การเข้าถึงและเข้ารับบริการ ควรมีการจัดให้มีคลินิกบริการเฉพาะโรคหัวใจ ควรมีการมอบหมายงานแบบพยาบาลเจ้าของไข้ หรือเจ้าของโรค โดยกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการดูแลเฉพาะโรคสำหรับภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง เพื่อตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพและความต้องการของผู้ป่วย และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ป่วย ผู้ให้บริการ และองค์กร

2. การประเมินผู้ป่วย ควรมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติและเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังไว้ใช้ในหน่วยงาน รวมไปถึงการกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมินผู้ป่วยและการจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลประเมินเฉพาะโรค โดยการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ มาใช้ประกอบในการจัดทำแนวทางดังกล่าว และควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรพยาบาลในการประเมินผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง เพื่อให้พยาบาลมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประเมินผู้ป่วยกลุ่มนี้ ทำให้สามารถประเมินความต้องการและปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุม ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินเฉพาะโรค และทำให้หน่วยงานประเมินผู้ป่วยเป็นแนวทางเดียวกัน

3. การวางแผนการดูแล ควรจัดทำแผนการดูแลผู้ป่วยเฉพาะโรคสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังขึ้น โดยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการวิจัย หรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการวางแผนการดูแล ร่วมกับกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง และควรจัดให้มีระบบการวางแผนการจำหน่ายสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ หลังจากจำหน่ายจากโรงพยาบาล

4. การดูแลผู้ป่วย ควรมีรูปแบบการดูแลเฉพาะสำหรับภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง ร่วมกับการจัดหาเครื่องมือสำหรับการจัดการดูแลผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวไว้ใช้ในหน่วยงาน โดยใช้ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (advanced practice nurse) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางคลินิก และมีทักษะการพยาบาลขั้นสูงในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ป่วย คุณภาพการดูแล และองค์กร

5. การให้ข้อมูลและเสริมพลังแก่ผู้ป่วยและครอบครัว ควรมีการนำโปรแกรมหรือรูปแบบการเสริมพลังมาใช้ในกลุ่มผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังและครอบครัว ร่วมกับการ

กำหนดเป้าหมายและการประเมินผลลัพธ์ด้านการเสริมพลัง เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการให้ข้อมูลและการเสริมพลังแก่ผู้ป่วยและครอบครัว จนผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง และประเมินผลหรือสรุปบทเรียนสำหรับตนเองได้ และการจัดหาเครื่องมือมาใช้ในการประเมินดังกล่าวด้วย

6. การดูแลต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาระบบการติดตามหลังจำหน่าย โดยใช้พยาบาลผู้จัดการโรคเป็นหลักในการควบคุมกำกับและติดตามข้อมูล ร่วมกับการแสวงหากลยุทธ์อื่นมาใช้ในการติดตามผู้ป่วย ควรมีการพัฒนาระบบบริการให้เป็นแบบแผนการดูแลต่อเนื่อง ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ มีการประสานการดูแลกับหน่วยบริการดังกล่าว ให้สามารถรองรับการดูแลรักษาผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรังที่ส่งกลับไปได้ และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการติดตามดูแลผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โรงพยาบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง และนำมาใช้ในหน่วยงานเพื่อยกระดับผลลัพธ์ของระบบการดูแล
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนานวัตกรรมในการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โรงพยาบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง เช่น โปรแกรมการจัดการตนเองสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง เพื่อพัฒนาระบบการจัดการทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง
4. ควรมีการประเมินผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเรื้อรัง โรงพยาบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการดูแลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น